

A workshop filled with wooden window frames and sashes. In the foreground, a wooden workbench holds several long, light-colored wooden planks. Behind it, several white-painted wooden window frames are leaning against a wall. The workshop has a rustic feel with wooden beams and a brick floor. In the background, there are more wooden structures, including a staircase and a window with a view of a building.

HAGYOMÁNYOK MESTEREI

Szabó Tamás

BESZÉLGETÉS SZABÓ TAMÁS ASZTALOSMESTERREL

Kuli László | Fotó: Csilik Kata

37

› **Perbálablak a céged neve. Itt születettél Perbálon?**

Igen. Eszembe sem jutott, hogy máshol csináljak vállalkozást.

› **Volt asztalos a családban? Hogyan kerültél a mesterség vonzásába?**

Nem voltak asztalosok a felmenőim között. A vonzalmam onnan ered, hogy nagyon sokat jártunk az általános iskolával múzeumba. Nekem az Iparművészeti Múzeum volt a kedvencem, és mozi helyett vagy bármi más múzeum helyett én mindig oda szerettem volna menni. Persze a barátok kísérgettek, a lányok húzták a szájukat, de azért jöttem velem. Leginkább a régi bútorok varázsoltak el. Érdekes, hogy kezdetben, amikor még ipari tanuló voltam, majd később, amikor már munkahelyen dolgoztam, legtöbbször bútorokat restauráltam.

› **Kik voltak a mestereid? Hol tanultad meg a szakma alapjait?**

A Kaesz Gyula Faipari Szakközépiskolában Török Tibor szakoktató volt a mesterem. Később több asztalosmesternél is dolgoztam a Zsámbéki-medencében, el-

sősorban Budajenőn. Tőlük sok mindent el tudtam lesni. A környéken nagy hagyománya volt az asztalosmesterségnek a svábok körében. Volt idő, amikor ebben a kis faluban egyszerre öt asztalosműhely is működött. Rendszeresen szerveztek például iparosbálokat is.

› **Az üzemek sorra bezártak, te viszont saját céget alapítottál, nagyon szépen, jó minőségben dolgozol, ismert lett a neved. Mi lehet az oka a változásoknak?**

Ahol tanulóként dolgoztam, ott a 90-es évek elején már egyértelműen látható volt, hogy már nem így kellene dolgozni. A minőséggel nem volt probléma, inkább a gépesítéssel. És persze a vevőkkel való kapcsolat sem olyan volt, amire egy piacgazdaságban szükség van. Faluszinten ez még elment, de ha egy kicsit messzebbre kellett menni dolgozni, azt már nem vállalták be. Belekényelmesedtek ebbe a régi tempóba. Előfordulhat, hogy any-

nyi munkájuk van, hogy ki sem kell menni a faluból, ebbe a hibába bele lehet esni, de ha szűkül a piac, akkor baj van. Nincs munka mondjuk egy hitelválság miatt, sokan nincsenek felkészülve a mobilitásra. Reklámra se szívesen költenek, pedig manapság az internet egy adott lehetőség, és erre nyitni kell.

› **Mindig is nagy hangsúlyt fektettél a gépesítésre, és tudom, hogy jársz nemzetközi szakkiallításokra is. Hogyan döntöd el, hogy milyen irányban fejlesztet a gépeidet?**

Általában a gépkereskedők ajánlják az újdonságokat, azokból válogatok. De régi szerszámokat, gépeket is kutatok. Mivel mi a sarokkötéseket ollós csapozással és szakállas vésett csapozással, tehát a régi, hagyományos módon csapozzuk össze (nem kontraprofilokkal és tiplizésekkel), ezért szoktam venni olyan régi manuális gépeket, amikkel részmuvelete-

ket lehet csinálni. Nagyon sok olyan gépem van, amivel a 70-es, 80-as években dolgoztak Németországban, Hollandiában vagy Ausztriában. Ezek kimondottan kézművesmunkákra való egyszerű gépek, például stancológépek, amikkel az osztókat gyönyörűen össze lehetett vágni.

A termékeim minősítésére is mindig nagy hangsúlyt fektettem. Most is benne vagyunk egy nagy minősítésben: a budajenői műemlék iskola új ablakának bevizsgálása folyamatban van. Ennél a terméknél rengeteget kardoskodtunk, hogy a gumizás meg a hőszigetelő üveg belekerülhessen, tehát hagyományos, filigrán szerkezetű ablak legyen, de ha már energetikai felújításról van szó, akkor legyen benne valami, ami teljesíti is a korkövetelményeket. Ez nehéz volt, mert a műemlékes beidegződések még mindig az ecsettel festett, gittelt ablak körül forgolódnak, pedig manapság fűjt

◀ Eredeti állapot. Fotó: Szabó Tamás

felületű, üvegszorítóléces nyílászárókban kell gondolkodni, mert ma már ez a minimum, ami megbízható és tartós minőséget képes adni.

› **Sok műemléki munkád van, kifejezetten szereted ezt a területet. Gondolom, ezt az Iparművészeti Múzeumból „hoztad magaddal”.**

Meg a bútorfelújításból. Mindig azokat a díszeket szerettem volna viszontlátni az ablakokon is, mint a régi bútorokon. A faluban a régi ablakokon ott vannak a díszek meg a minták. Ezeket ma már szeretik elhagyni, és mindent a lehető legegyszerűbben előállítani. Nekünk meg pont nem ez a célunk. Megjelent például a műanyag ablak, amivel abszolút nem lehet mit kezdeni, mert gyakorlatilag nem más, mint egy összeszerelés. Mi abszolút elzárkózunk ettől, nem is forgalmazunk ilyet. Készíthetném én is, mert arra is lenne megrendésem, de nem bírnám elviselni. De ha látom, hogy úgy tudom hozni a régi minőséget, hogy az új technológiákat is beépítem, akkor nem érzem, hogy bármi haladó dologról lemondtam volna.

› **Miért tartod fontosnak, hogy megőrizzük ezeket a dolgokat?**

Számomra ez az irány. Ha építenek egy új házat, fontos nekem, hogy az ne egy kockaház legyen, hanem a faluba, a faluképbe szépen beleillesztett. Nem kell, hogy autentikus vályog parasztház legyen, de legyen harmonikus. Ennek nagyon fontos része az ablak. A ház díszé. Nem kell nagyon csicsázni egy ablakot, elég, ha vízszintesen van egy osztó benne, vagy függőlegesen az a slagléc meg legyen díszítve. Csak egy picit. Nem szoktam az emberekre ezt ráerőltetni, mert már úgy jönnek ide, hogy itt díszesek az ablakok, de szoktam mondani, hogy nem kell agyondíszíteni, csak módjával,

ízlésesen. Persze a belvárosban vannak ilyen agyondíszített régi ablakok, azt nekünk le kell mintáznunk, és ugyanúgy el kell készítenünk, de ha újat készítünk, ott szépen arányosan kell kitalálni a dolgokat. Egy-két faragott dísz, ez-az rákerülhessen. Fontos, hogy megismerjék a munkámat, és ezeket a kézjegyeimet.

› **Hagyomány és okosan használt technika a nyílászárókon. A műhelyben kirakott metálenekarok plakátjai elsőre „kontasztosnak” tűnhetnek.**

Én teljes összhangban élem meg a két dolgot. Az ősi harcos erő, a ritmusok, a dallamok és a „kézműves” gitártechnikák nem ellentétei a munkámnak.

There were no carpenters in the lineage of master carpenter Tamás Szabó. He first became attracted to this profession when witnessing the display of old furniture in the Museum of Applied Arts. After finishing school, he became an apprentice to the renowned Swabian masters of the Zsámbéki Basin, who taught him the professional skills of their tradition and, above all, a discerning need for quality. In spite of the modern predilection for simplicity and practicality, the old windows in the village still preserve the traditional patterns and decorations. In his works, Tamás Szabó skilfully combines weathered quality and modern technology. His professional point of view is that old buildings need to be renovated in such a way as to ensure both careful conservation and the fulfillment of contemporary needs. The historic school building of Budajenő was revamped in this spirit, with the master carpenter opting for glazed doors and windows that provide reliable and state-of-the-art protection.